

RINGSTED KOMMUNE

Oplevelsesværdikortlægning i Ringsted Kommune
- et nyt grundlag for friluftsliv og turismeplanlægning

Kolofon

Oplevelsesværdikortlægningen i Ringsted Kommune er udarbejdet af adjunkt Anton Stahl Olafsson og seniorforsker Ole Hjorth Caspersen, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, tidligere Skov & Landskab, Københavns Universitet i samarbejde med Ringsted Kommune, Teknisk Forvaltning.

Kortlægningen er gennemført i 2009 som led i Anton Stahl Olafssons Ph.d. afhandling 'GIS-based Recreation Experience Mapping: Development, Validation and Implementation', 2012.

Afrapporteringen er bearbejdet af Teknisk Forvaltning med henblik på anvendelse i Kommuneplan 2013.

Foto: Ringsted Kommune, Teknisk Forvaltning.

Indhold

1 Resume	2
2 Introduktion	2
3 Præsentation af oplevelsesklasserne	4
4 Datakilder.....	7
5 Kortlægningen	8
5.1 Urørte og vilde naturmiljøer	8
5.2 Skovfølelse	10
5.3 Udsigt, vand og åbent landskab	12
5.4 Naturrigdom og landskabsform	14
5.5 Kulturhistorie	16
5.6 Aktivitet og udfordring	18
5.7 Service og samvær	20
5.8 Forstyrrelseskortlægning	22
6 Anvendelse af kortlægningen	24
7 Litteratur	26

1. Resumé

Det oplevelsesmæssige potentiale i det åbne land i Ringsted Kommune er kortlagt ud fra 7 oplevelsesværdier samt et tema for forstyrrelseskortlægning. Kortlægningen er gennemført ved at indhente og sammenstille en række informationer fra forskellige datakilder fra myndigheder, institutioner og organisationer. Der er i alt anvendt omkring 20 forskellige datakilder.

Formålet med kortlægningen er som udgangspunkt, at forbedre grundlaget for helhedsplanlægningen af landskab, natur, sundhed, friluftsliv og turisme i kommunen. Ideen er, at skabelsen af et nyt og forbedret plangrundlag for friluftsliv og turisme i kommunen som brobygger til planlægning for natur og landskab og ikke mindst sundhed i kommunen.

Kortlægningen er gennemført i følgende forskellige friluftoplevelsesklasser:

- 1 Urørte og vilde naturmiljøer
- 2 Skovfølelse
- 3 Udsigt, vand og åbent landskab
- 4 Naturrigdom og landskabsformer
- 5 Kulturhistorie
- 6 Aktivitet og udfordring (stier og ruter)
- 7 Service og samvær (faciliteter rettet mod turisme og friluftsliv)

De 7 oplevelsesklasser er formidlet igennem selvstændige kortblade og repræsenterer et bredt spektrum af forskellige oplevelsesmuligheder i kommunens landskaber.

Derudover er der udarbejdet et tematisk kort over forstyrrelser bl.a. i form af en kortlægning af trafikstøjs-niveauer. Mange friluftsoplevelser er følsomme overfor urban afledte forstyrrelser så som trafikstøj. Det er specielt oplevelsesmulighederne kortlagt i klasse 1,2,3 og 4 som potentielt kan blive forstyrrede af urban afledt støj og nærhed til større byområder og højspændingsledninger.

2. Introduktion

Hvad er oplevelsesværdikortlægning?

Oplevelsesværdikortlægning er en planlægningsmetode baseret på GIS-kortlægning af friluftsoplevelser eller rekreative oplevelsesmuligheder i det åbne land. Metoden har rødder i amerikanske og svenske metodiske tilgange til kategorisering af forskellige landskabelige oplevelser i separate klasser. Tilgangen muliggør en planmæssig forvaltning af et flersidigt friluftsliv, i form af synliggørelse af et spektrum af friluftsoplevelser i landskabet.

Den danske kortlægning består af i alt syv forskellige tematiske kort, som hver især repræsenterer en oplevelsesdimension eller en oplevelsesklasse. De syv forskellige oplevelsesklasser spænder fra oplevelser med en vild og urørt naturkarakter til oplevelser som mere er præget af kultur, samvær og faciliteter. I analysen her i Ringsted Kommune er der også taget forstyrrelseskortlægning med som en 8. klasse. Forstyrrelser i form af trafikstøj eller visuel støj fra større tekniske anlæg som højspændingsledninger kan have indflydelse på kvaliteten af oplevelser hvor det fredfyldte og urørte naturmiljø spiller en central rolle.

Kortlægningen gennemføres ved at indhente og sammenstille en lang række informationer fra forskellige datakilder ved hjælp af GIS (Geografisk Informations-System). Som eksempel indhentes der til tema 7 'Service og samvær' informationer om placering af friluftsfaciliteter som f.eks. overnatningssteder (sheltere, teltpladser, bed & breakfast, campingpladser, vandrehjem og hoteller). Andre korttemaer bygger på analyse af landskabsformer og beskyttede naturtyper. I nogle tilfælde er det nødvendigt at supplere datakilderne med f.eks. studie af luftfoto for at få specifikke detaljer med.

Kan oplevelser kortlægges i GIS?

Det kan være en udfordring at finde en fælles forståelse af indholdet i det oplevede. Hvad er en oplevelse i det hele taget for en 'størrelse'? Det kan beskrives som en umiddelbar mental og kropslig tilstand, som efterfølgende huskes som noget særligt. For det enkelte menneske er oplevelsen af sansninger, følelse, sindsstemning, tanker og eftertanker individuelt og bl.a. afhængig af natursyn, uddannelse, erfaring m.m. Der er mange forhold der har betydning for hvordan vi vurderer og oplever de landskabelige oplevelseskvaliteter, og det er naturligvis ikke muligt at kvantificere alle individuelle forventninger til mulige friluftsoplevelser i individuelle kort. Men baseret på amerikanske og svenske erfaringer har Skov & Landskab udviklet en metode, der opdeler en række oplevelsesmuligheder i et spektrum af forskellige oplevelsesklasser. Oplevelsesklasserne spænder fra det vilde og urørte til meget service orienterede faciliteter, tilsammen tilgodeser dette spektrum af oplevelsesmuligheder et alsidigt friluftsliv. Definitionen af dette spektrum er baseret på omfattende danske undersøgelser af præferencer, aktiviteter og motiver for friluftsliv.

Kortlægningen i Ringsted Kommune

Ringsted Kommune har i samarbejde med Københavns Universitet udarbejdet en komplet GIS-kortlægning af oplevelsesmuligheder i kommunens landskaber. Kortlægningen vil på sigt udgøre et plangrundlag for flere forskellige planopgaver i kommunen.

Formålet med kortlægningen er som udgangspunkt, at forbedre grundlaget for helhedsplanlægningen af landskab, natur, sundhed, friluftsliv og turisme i kommunen. Ideen er, at skabelsen af et nyt og forbedret plangrundlag for friluftsliv og turisme i kommunen som brobygger til planlægning for natur og landskab og ikke mindst sundhed i kommunen.

I stedet for at indhente kortbaseret informationer hver gang i tilknytning til planprojekter, er nærværende samlede kortlægning af oplevelsesværdier et forsøg på at udarbejde et nyt plangrundlag i form af en komplet kortlægning som dækker hele kommunens areal. Derved understøttes indhentningen af informationer i tilknytning til enkelte planprojekter, og der skabes samtidigt en oversigt over de rekreative oplevelsesmuligheder i hele kommunen. GIS muliggør, at informationer for hele kommunen samles i en arbejdsgang, hvor de systematiseres, digitaliseres og visualiseres. Derved oparbejdes et samlet vidensgrundlag som bevirker, at det i forbindelse med nye detailprojekter bliver muligt, at anvende hele kommunen som referencegrundlag. Denne arbejdsform forbedrer mulighederne for anvendelse af et ensartet planlægningsgrundlag i de enkelte delprojekter uanset deres beliggenhed i kommune. Derudover forbedrer skabelsen af denne oversigt også muligheden for planlægning på tværs af kommunegrænser.

3. Præsentation af oplevelsesklasserne

Skjoldenæs Borgbanke ved Valsøllille Sø.

Urørte og vilde skovmiljøer

I naturskove, gamle skovbeplantninger og skovmoser er træer ofte væltede, døende, knudrede og gamle. Her er der god mulighed for at opleve naturområder med et urørt, oprindeligt og vildt udtryk. Oplevelsen er meget følsom over for trafikstøj og andre forstyrrelser. I støjskraverede områder kan oplevelsen derfor blive forstyrret.

Råen Skov ved Vetterslev

Skovfølelse

I større sammenhængende skovområder kan man opleve 'at træde ind i en anden verden', en verden hvor skovens egne lyde, lys og dufte dominerer, og hvor man kan opleve fred og ro. For at skoven skal kunne understøtte sådanne oplevelser, skal den have et vist omfang og alder. Oplevelsen er følsom over for forstyrrelser, i form af trafikstøj og nærhed til højspændingsledninger.

Gyrstinge Sø

Udsigt, vand og åbent landskab

På lokaliteter med gode udsigtsmuligheder kan man opleve en følelse af rum og frihed. I åbne landskaber og over vandoverflader er udsigtsforholdene generelt gode. På lokaliteter som strandbred og søbred samt bakketoppe i landskabet er der særdeles gode muligheder for udsigtsoplevelser. Meget trafikstøj og bevægende trafik kan forstyrre udsigtsoplevelser.

Hegn i kuperet landskab ved Skjoldenæsholm

Naturrigdom og landskabsform

I områder med høj biologisk mangfoldighed er der god mulighed for at komme nær på planter og dyr og opleve en samhørighed med naturen, som understøtter opdagelsesglæde og nysgerrighed. Der er ofte et sammenfald mellem naturrige miljøer og markante landskabsformer, hvilket understøtter oplevelsen af naturens sammenhæng, mangfoldighed og følelsen af 'oprindelighed'.

Knud Lavards Kapel

Kulturhistorie

Kulturhistoriske oplevelser understøttes af synlige kulturhistoriske spor i landskabet. Et kulturhistorisk spor kan være et dige, en gravhøj, en kirke eller en gammel mølle som giver en oplevelse af 'historiens vingesus'. I kortlægningen indgår også større områder kortlagt ud fra kulturhistoriske værdier. Der er rig mulighed for at lære om vores historiske arv og føle kontakt til vores rødder tilbage igennem tiden.

Vandrende på skovvej i Skjoldenæsholmskovene

Aktivitet og udfordring

Stier, ruter og udendørs arealer til sport og rekreative udfoldelse kortlægges under klassen 'aktivitet og udfordring'. I disse områder er der gode muligheder for at udfordre sig selv i naturen via aktiviteter så som vandring, løb, cykling, ridning, svømning, roning m.m. Man kan bevise overfor sig selv eller andre, at man kan klare det, man kan motionere og forbedre sin kondi, eller blot gå en tur på en anlagt sti.

'Tivolisøen' - badesø ved Haraldsted sø.

Service og samvær

Oplevelsesklassen betegnes 'service og samvær', hvilket dækker over oplevelser, som underbygges af frilufts- og turismefaciliteter. Ved en badesø er der f.eks. god mulighed for at opleve samvær med familie eller venner i naturen. God tilgængelighed og tilgang til service og information er for mange en forudsætning for at føle sig tryk i naturen.

4. Datakilder

Oplevelsesdimension	Kortlægningsparameter (GIS-tema)	Data
Klasse 1 Urørte og vilde skovmiljøer	- Naturskov - Skovmose	- Digitalisering fra DGU (1990) - Miljøportal (§3 mose, sø) overlay KMS/kort10 (skov).
Klasse 2 Skovfølelse	- Ældre løvskov med karakter af søjlehaller - Sammenhængende skov min. 5 ha - Skovrejsning, fredskovsnotering - Statsskov afgrænsning	- DDO 2006 (digitalisering efter Nissen & Olafsson 2007). - Udtræk fra KMS/Kort 10 (skov) - Ringsted kommune - SNS skovkort
Klasse 3 Udsigt, vand og åbent landskab	- Potentielt udsigtspunkt (bakketop) - Udsyn over åbent vand - Større sø (min. 6 ha) - Sammenhængende åbent landskab (min. 6 ha)	- Kortbladsanalyse (efter Caspersen & Olafsson 2006) - GIS modellering (Rasteranalyse efter Nissen & Olafsson 2007). Data input: KMS/kort 10 (højdemodel, skov, levende hegn, bebyggelse, kvadratnet) - KMS/kort 10 (sø) - KMS/kort 10 (vektoranalyse på baggrund af Caspersen & Olafsson 2006) - § 3 udpegnings, Ringsted kommune - § 3 vandløb, Ringsted kommune
Klasse 4 Naturregdom og landskabsformer	- Beskyttet natur - Vandløb og vandløbsnære arealer (bufferzone 25m) - Natura 2000 udpegnings - Kantzoner: Skovbryn/småbeplantning (bufferzone 25 m) - Kantzoner: Søbred/vandhul (bufferzone 25 m) - Markant landskabsform (tunneldal, Ås, issø, dødislandskab, randmoræne mm).	- Ringsted kommune - KMS/kort 10 (skov) - KMS/kort 10 (sø) - Vestsjællands amt, Humlum 1983
Klasse 5 Kulturhistorie	- Kirker - Kulturhistorisk bygning - Fortidsminde (fx gravhøj), Diger (Jord- og stendiger) - Kirkeomgivelser, Kulturmiljøudpegnings, Kulturhistorisk linieelement - Kulturhistorisk driftstype (eng, overdrev)	- Ringsted kommune - KUAS registrer over fredede bygninger (+ digitalisering af ruin, møller mm) - Miljøportalen - Ringsted kommune, Vestsjællands amt
Klasse 6 Aktivitet og udfordring	- Sti (KMS), Sportsanlæg, Rekreativt område - Skovsti - Sti fra turfoder, Sti (SNS) - Cykelrute, Cykelsti, Badevand, Roning på Vandløb - Ridessti	- Udtræk fra § 3 arealer (Ringsted kommune) - Udtræk fra KMS/kort 10, supplerende digitalisering - <i>Anden vej</i> fra trafiktema i kort10 beliggende i skov - Digitalisering fra: www.visitring.com, Køge Å stien/Roskilde amt, Fjernvandrevej/Dansk Vandrelaug. Udtræk fra SNS friluftskort - Stiplan 2002, Ringsted Kommune, Vestsjællands amt, www.kano-kajak.dk - SNS (friluftskort), Digitalisering på baggrund af DDO 2006 ved Rideskoler.
Klasse 7 Service og samvær	- Togstation, Museum - Badevandsstation med god badevandskvalitet - Turistbureau, Camping, Vandrehjem, B&B, Hotel, Spisested, Kajakklub, Rideklub, Besøgsbondegård - Besøgsgård, Overnatning i det fri, Naturskole, P-plads, Toilet	- KMS (kort 10), www.ringsted-online.dk - Vestsjællands amt - DMU (AIS), www.ringsted-online.dk, www.infosport.dk, SNS (friluftskort) - Friluftsrådet (2008) Overnatning i det fri, SNS (friluftskort), www.visitring.com, I kano på Susåen, Bidstrup Skovene, Skjoldnæsholm
Forstyrrelseskortlægning	- Trafikstøj fra Motorvej og jernbane - Trafikstøj for stats- og tidl. amtsvej samt jernbane. Grov modelberegning over 55 db samt 45-55 dB(A) - Afstand til større bebyggelse (bufferzone 250 m) - Afstand til højspændingsledning (bufferzone 75 m).	- Ringsted kommune (motorvej) og Banedanmark (jernbane) http://noise.mst.dk/ - VIS (vejsektorens informations system) og Miljøstyrelsen (1997) - KMS/Kort 10 (bebyggelse) indenfor VA (by og sommerhuszone) - KMS/Kort 10 (højspændingsledninger)

5. Kortlægningen

5.1 Kort 1: Urørte og vilde naturmiljøer

Allindelille Fredsskov.

Skovmose i Store Bøgeskov.

I naturskove, gamle skovbeplantninger og skovmoser er træer ofte væltede, døende, knudrede og gamle. Her er der god mulighed for at opleve naturområder med et urørt, oprindeligt og vildt udtryk. En lokalitet under naturlig succession.

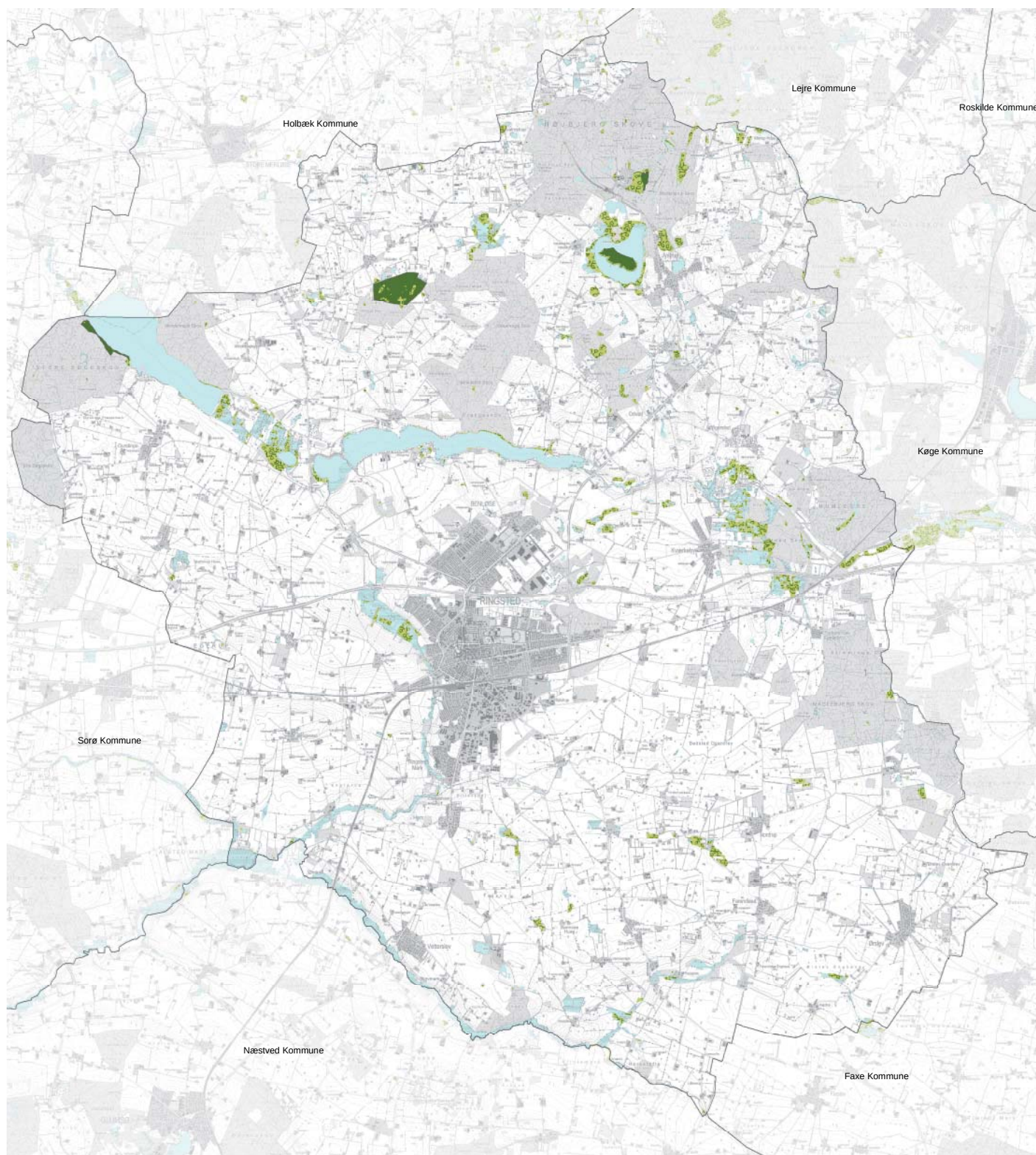
Allindelille Fredsskov er et eksempel på en naturlokalitet i kommunen med gode muligheder for uforstyrrede naturoplevelser. Der findes der ud over naturskov på sydvestsiden af Gyrstinge Sø. Øen i Valsøllille sø er også naturskov, men er ikke tilgængelig for offentligheden.

Andre eksempler er skovmoser som f.eks. ellesumpe. I Ringsted Kommune findes de i tilknytning til større skovområder. F.eks. kan man opleve ellesump i Humleoreskov i et område umiddelbart nordøst for Vigersdal Å hvor Rosengårdstien krydser åen.

Skovmoser er beskyttet i henhold til Naturbeskyttelsesloven, og det er ikke altid muligt at færdes i moserne. Adgang vil foregå på tilstødende veje og stier hvorfra man kan opleve et kig ind til et naturmiljø med et vildt og urørt udtryk.

Oplevelsen af urørte og vilde naturmiljøer er meget følsom overfor trafikstøj og tekniske anlæg samt følelsen af at være tæt på større bebyggelser. Friluftsfaciliteter, som f.eks. stier og bålpladser, kan også være med til at forstyrre oplevelsen for nogle mennesker. Faciliteterne må derfor tilpasses omgivelserne ved f.eks. at være fremstillet i naturmaterialer. I de lokaliteter som ligger centralt i kommunen indenfor de støj-påvirkede områder vist på kort 8 kan naturoplevelsen blive forstyrret af nærheden til større veje, jernbaner og byer.

1. Urørte og vilde naturmiljøer

 Skovmose
 Naturskov_udenfor_statsskov

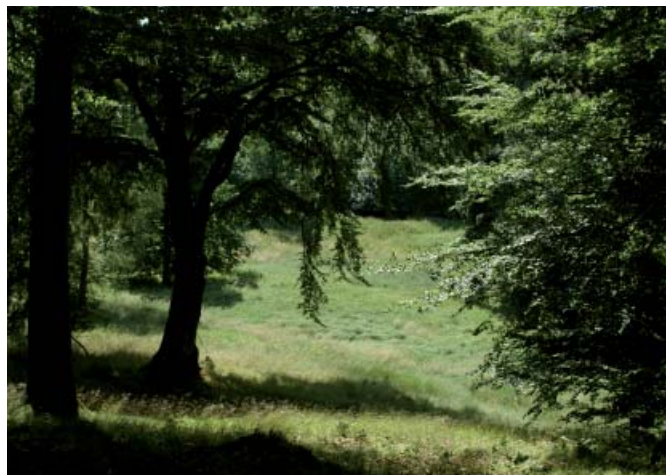
0 1 2 km

5.2 Kort 2: Skovfølelse

Ældre løvskov med karakter af søjlehaller, Råen.

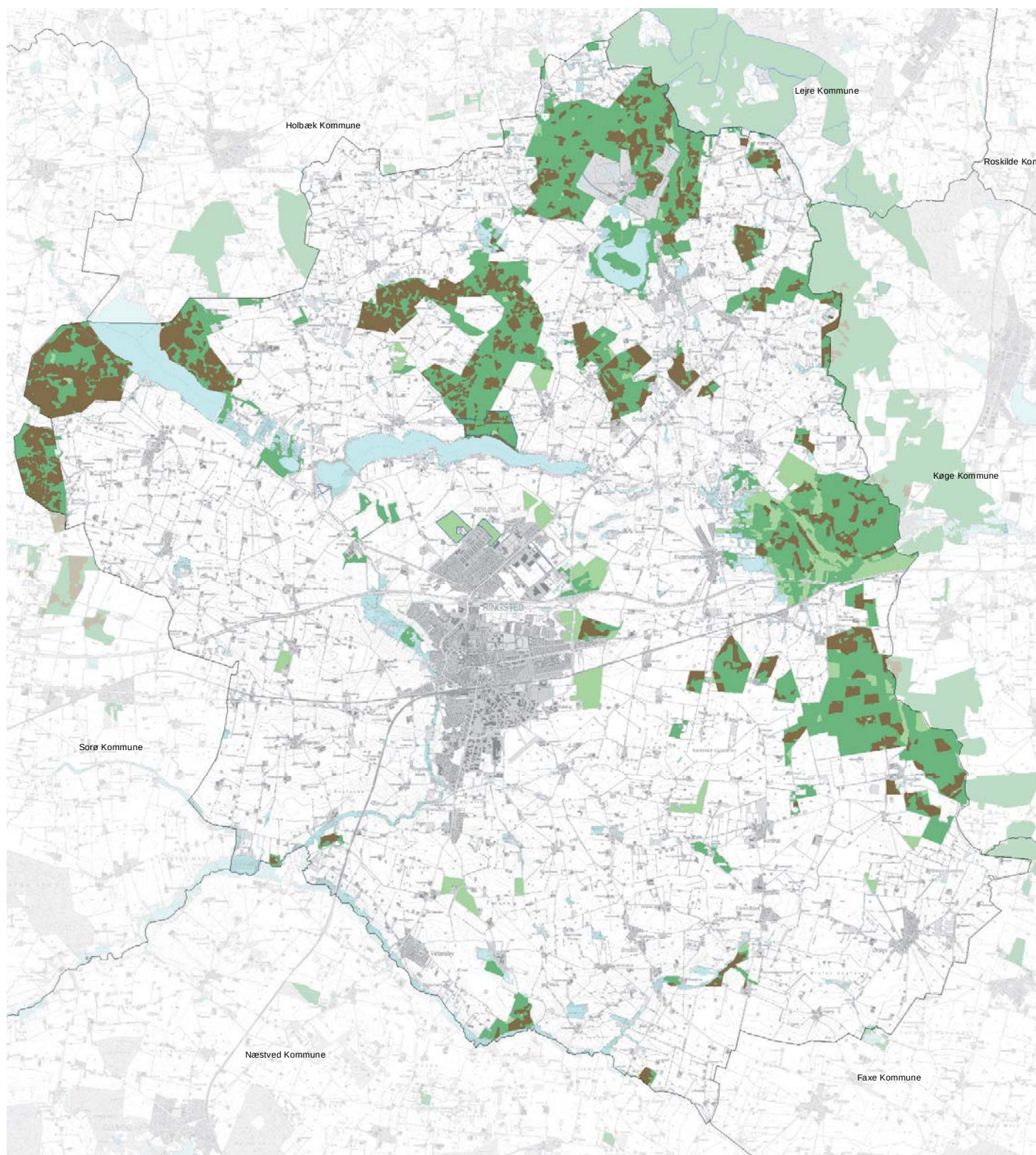
Lysning i ældre skov, Humleore.

I større sammenhængende skovområder kan man opleve 'at træde ind i en anden verden', en verden hvor skovens egne lyde, lys og dufte dominerer, og hvor man kan opleve fred og ro. Skoven er det sted hvor det er muligt at komme væk fra hverdagen, stress af og nyde naturen. Skoven kan også være ramme og fysiske aktiviteter som f.eks. at gå tur, løbe tur eller cykle. For at skoven skal kunne understøtte sådanne oplevelser, skal den have et vist omfang og alder. Oplevelsen er følsom over for forstyrrelser, i form af trafikstøj og nærhed til højspændingsledninger. Oplevelsen af skovfølelse kan foregå i alle skovmiljøer. Men undersøgelser viser at specielt gamle løvskovsbeplantninger med karakter af søjlehaller er yndede skovmiljøer i blandt befolkningen.

Store Bøgeskov er et eksempel på en skov i kommunen med gode muligheder for oplevelsen af ældre løvskov med karakter af søjlehaller. I Humleore skov er der også områder med karakter af søjlehaller. Rosengårdstien passerer bl.a. gennem et sådan område.

I Skjoldenæsholm Skovene finder også områder med karakter af søjlehaller. I det lille skovområde Råen i den sydlige del af kommunen, øst for Vетterslev, er der også mindre områder med karakter af søjlehaller – endda med smukke udkik til Susådalen.

2. Skovfølelse

- Statsskov afgrænsning
- Ældre løvskov med karakter af søjlehaller
- Større skov (min. 5 ha)
- Skovrejsning, fredskov anoteret

0 1 2 km

5.3 Kort 3: Udsigt, vand og åbent landskab

Udsigt mod Ringsted fra Sigersted kirke

Udsigt over Haraldsted Sø

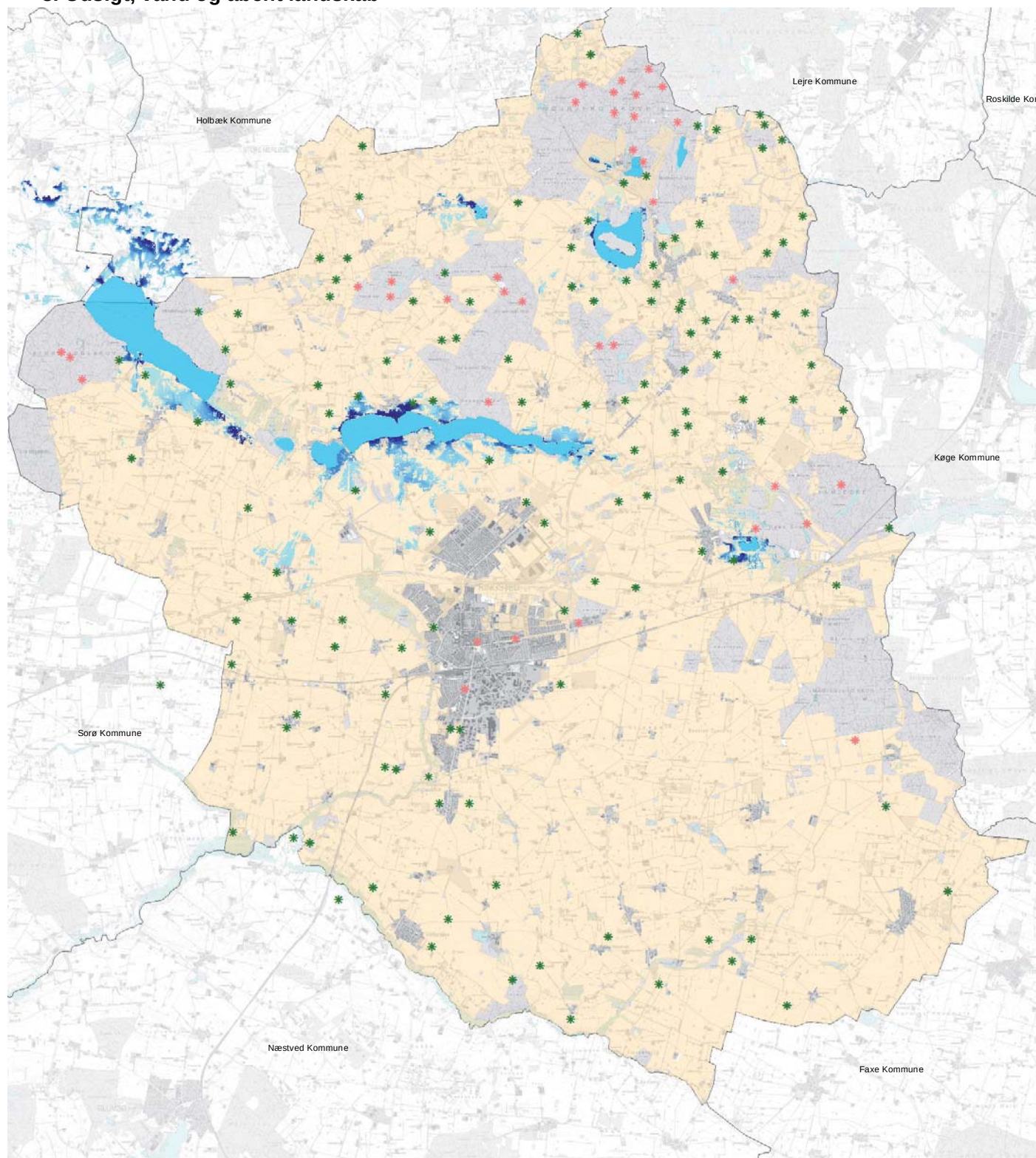
På lokaliteter med gode udsigtsmuligheder kan man opleve en følelse af rum og frihed. I åbne landskaber og over vandoverflader er udsigtsforholdene generelt gode. På lokaliteter som strandbred og søbred samt bakketoppe i landskabet er der særdeles gode muligheder for udsigtsoplevelser. Meget trafikstøj og bevægende trafik samt større, dominerende tekniske anlæg kan forstyrre udsigtsoplevelsen.

Eksempler på lokaliteter med gode udsigtsforhold er flere af landsbykirkerne som traditionelt ligger højt i landskabet. Fra f.eks. Sigersted Kirke er der en smuk udsigt ind mod Ringsted By. Fra den nærliggende bronzealderhøj Hagbardshøj er der vid udsigt over Susådalens landskab.

Ved Gyrstinge og Haraldsted søer er der mulighed for at nyde udsigt over åbne vandflade – bl.a. fra den østlige dæmning ved Gyrstinge Sø samt fra Springkilden i den vestlige ende af søen.

Ud over den gode udsigtsoplevelse er det at afkoble fra hverdagen, nyde stilheden, spise den medbragte mad, gå en tur eller lave andre aktiviteter. Områder med gode udsigtsforhold har altid været attraktive og dragende på mennesker. Dette ses bl.a. på valget af placering af nogle af middelalderens forsvarsanlæg og borge – som f.eks. Valsøgård ved Haraldsted sø.

3. Udsigt, vand og åbent landskab

Bakketop med udsigtspotentiale: Udsyn til større sø:

- * Over åbent land
- * Potentielt i skov eller by

High : 255
Low : 0

Større sø (min. 6 ha)
Åbent landskab

0 1 2 km

5.4 Kort 4: Naturrigdom og landskabsformer

Ved Ringsted Å er der et rigt dyreliv.

Køge Ås med Kyls Knap i Humleore Skov.

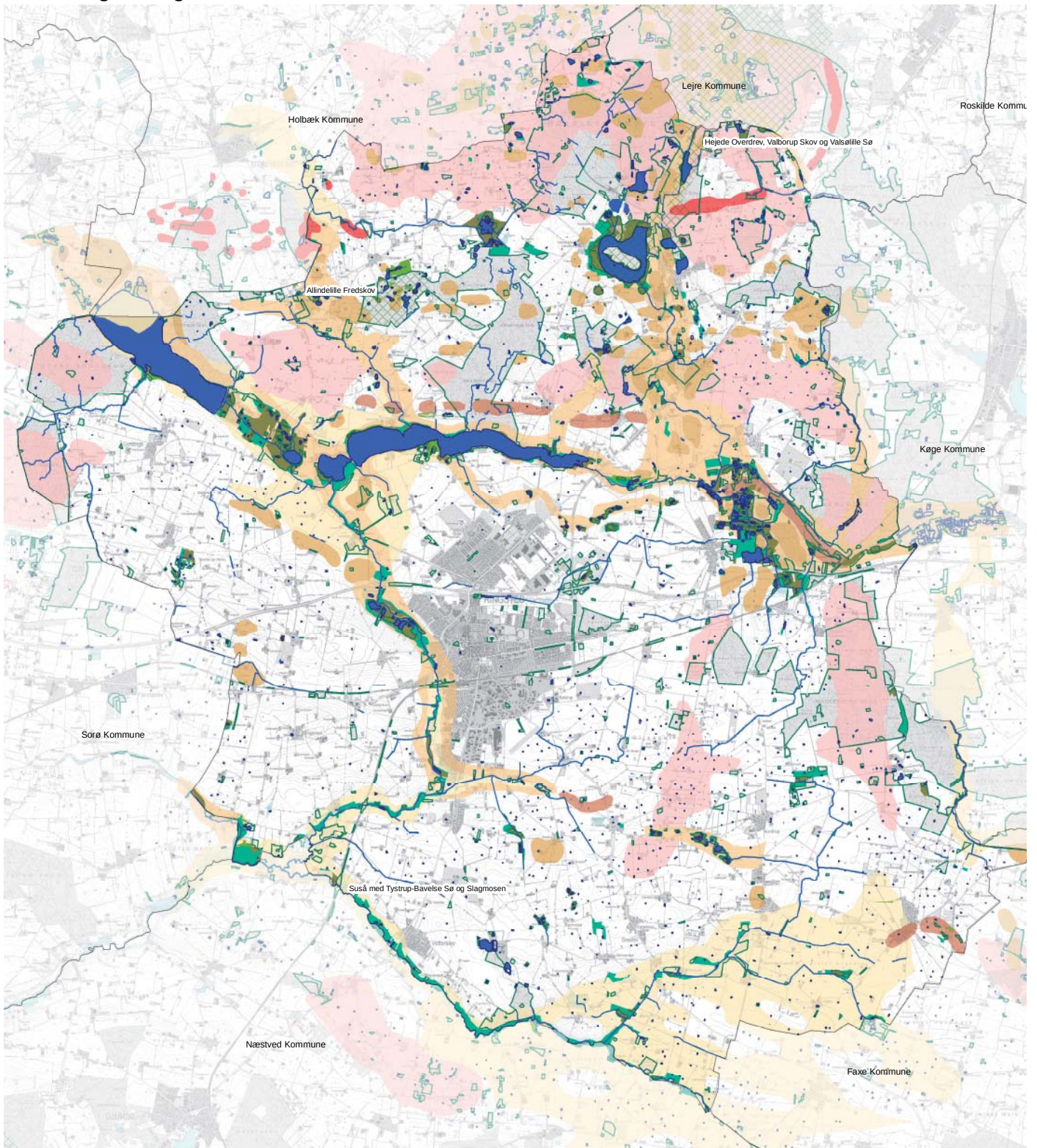
I områder med høj biologisk mangfoldighed er der god mulighed for at komme nær planter og dyr samt opleve en samhørighed med naturen, som understøtter oplevelsesglæde og nysgerrighed. Der er ofte et sammenfald mellem naturrige miljøer og markante landskabsformer, hvilket understøtter oplevelsen af naturens sammenhæng, mangfoldighed og følelsen af 'oprindelighed'.

Eksempler på lokaliteter med høj biologisk mangfoldighed og markante landskabsformer er bl.a. dele af Humleore skov, hvor Køge Ås med det højeste punkt – Kyls Knap – danner en markant landskabsform i en skov som har et meget varieret udtryk, hvor skoven veksler mellem ældre løvskov og åbne vådområder med et rigt fugleliv samt områder med ellesump.

Ådalenes landskab omkring Ringsted Å og Susåen byder også på muligheden for at opleve mangfoldigheden i naturen. Allindelille Fredsskov er et helt unikt område med udtryk af urørte skovområder med en særlig flora på den meget kalkholdige bund.

I den nordlige del af Ringsted Kommune omkring Skjoldenæsholm kan opleves et markant dødislandskab med morænebakker og dødispræg. Her findes en af de højeste bakker på Sjælland; Gyldenløveshøj. Endelig er Valsø lille sø et unikt område udpeget som EF Habitatområde. Ved søen raster bl.a. mange forskellige fuglearter.

4. Naturrigdom og landskabsformer

EF Habitatområder

Vandløb og vandløbsnære arealer

Kantzoner:

Skovbryn

Vandhul og søbred

Beskyttet natur:

Eng

Mose

Overdrev

Sø

Markant landskabsform

Humlum (1983)

Randmorænebakke/randmorænestrøg

Åsbakke

Kamebakker og issøbakker

Moræne med dødispræg

Tunneldal

Smeltevandsaflejringer med fladeform

0 1 2 km

N

5.5 Kort 5: Kulturhistorie

Sct. Bendts Kirke og statue af Valdemar den Store.

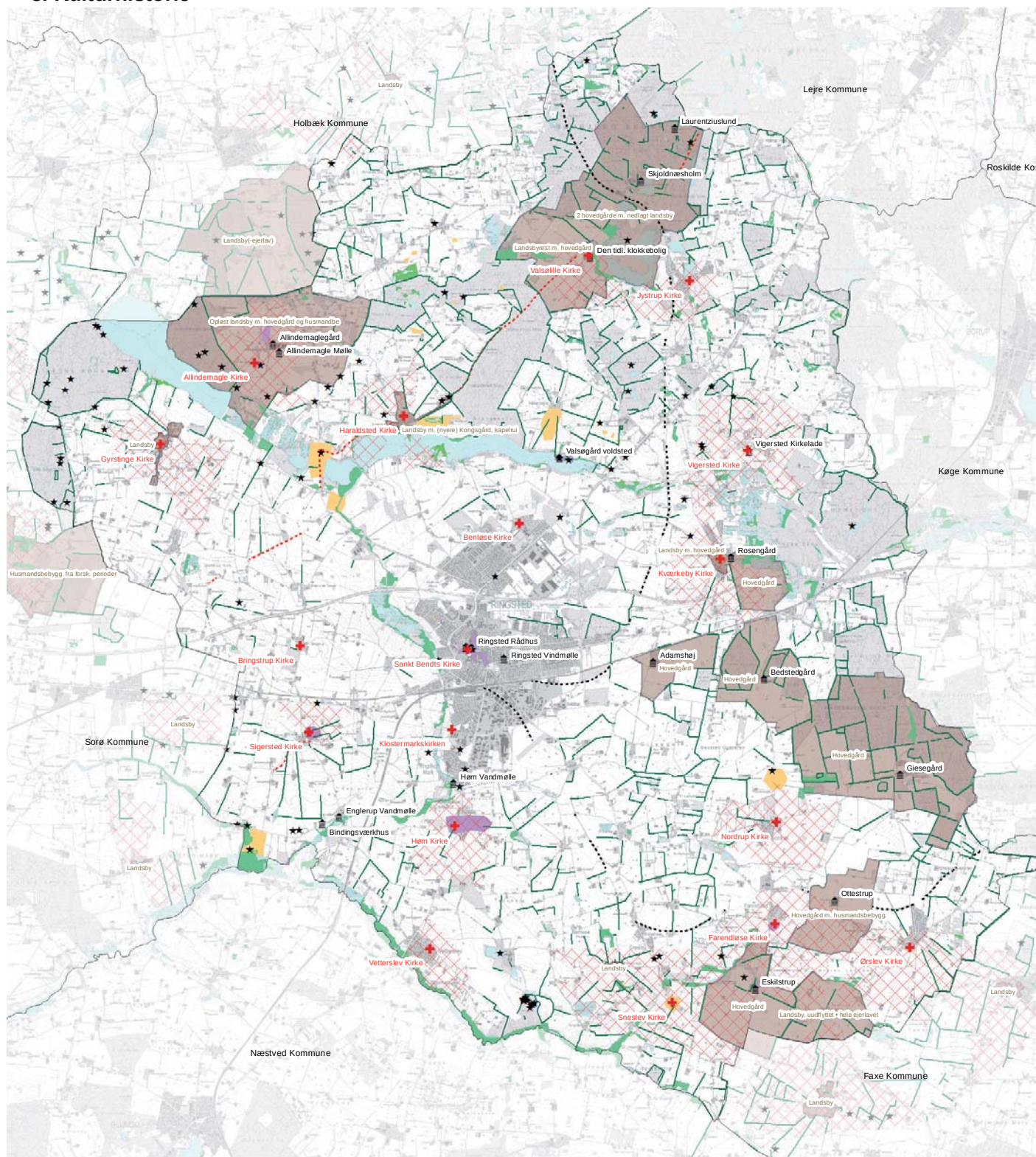
Bronzealderhøjen Dronningehøj ved Haraldsted.

Grundlaget for at opnå en kulturhistorisk oplevelse er, at der er synlige kulturspor tilstede. Det kan for eksempel være en gravhøj, et stendige eller en historisk bygning. Oplevelsen er ofte stærkt forbundet med formidling. At knytte fortællinger og konkret information til en lokalitet gør, at det bliver mere interessant og nærværende. Besøgende kan bedre relatere til stedets historie. I områder, hvor man kan få en kulturhistorisk oplevelse, er det derudover ofte muligt at udøve andre aktiviteter, som at gå en tur, cykle, ride eller tage madkurven med og nyde maden i selskab med andre.

Eksempel på kulturhistoriske steder i Ringsted Kommune er ruinen Knud Lavards Kapel øst for Haraldsted. Nyere bygninger som møllen ved Køgevej er eksempel på et kulturhistorisk minde fra en tidligere driftsform. De mange fortidsminder i form af gravhøje – som f.eks. bronzealderhøjen Hagbards Høj ved Sigersted – er eksempler på kulturspor med tilknyttet formidling. Ringsted Kommune har gennemført et formidlingsprojekt hvor knap 30 lokaliteter – primært gravhøje – har fået en formidlingstavle opsat nær lokaliteten.

Resterne af de gamle jernbanetraceer; Midtbanen og Køge – Ringsted banen er også kulturspor i landskabet. Ligesom det senmiddelalderlige vejforløb Valdemarsvejen er et spændende kulturspor hvor der er opsat formidlingstavle samt formidling på www.friluftguiden.dk. På samme hjemmeside formidles også et udvalg af fortidsminder og kirker samt historiske bygninger.

5. Kulturhistorie

- + Kirker
- 🏠 Kulturhistorisk bygning eller ruin
- ★ Fortidsminde
- Dige
- - - Gammelt vejforløb
- - - Nedlagt jernbane
- X Kirkeindsigt
- Arkæologisk fund (kulturarvsareal)
- Middelalder fund
- Oldtidsfund
- Kulturhistorisk driftstype:**
- Eng
- Overdrev
- Kulturmiljø (transparent)

0 1 2 km

5.6 Kort 6: Aktivitet og udfordring

Guidet tur på Rosengårdstien.

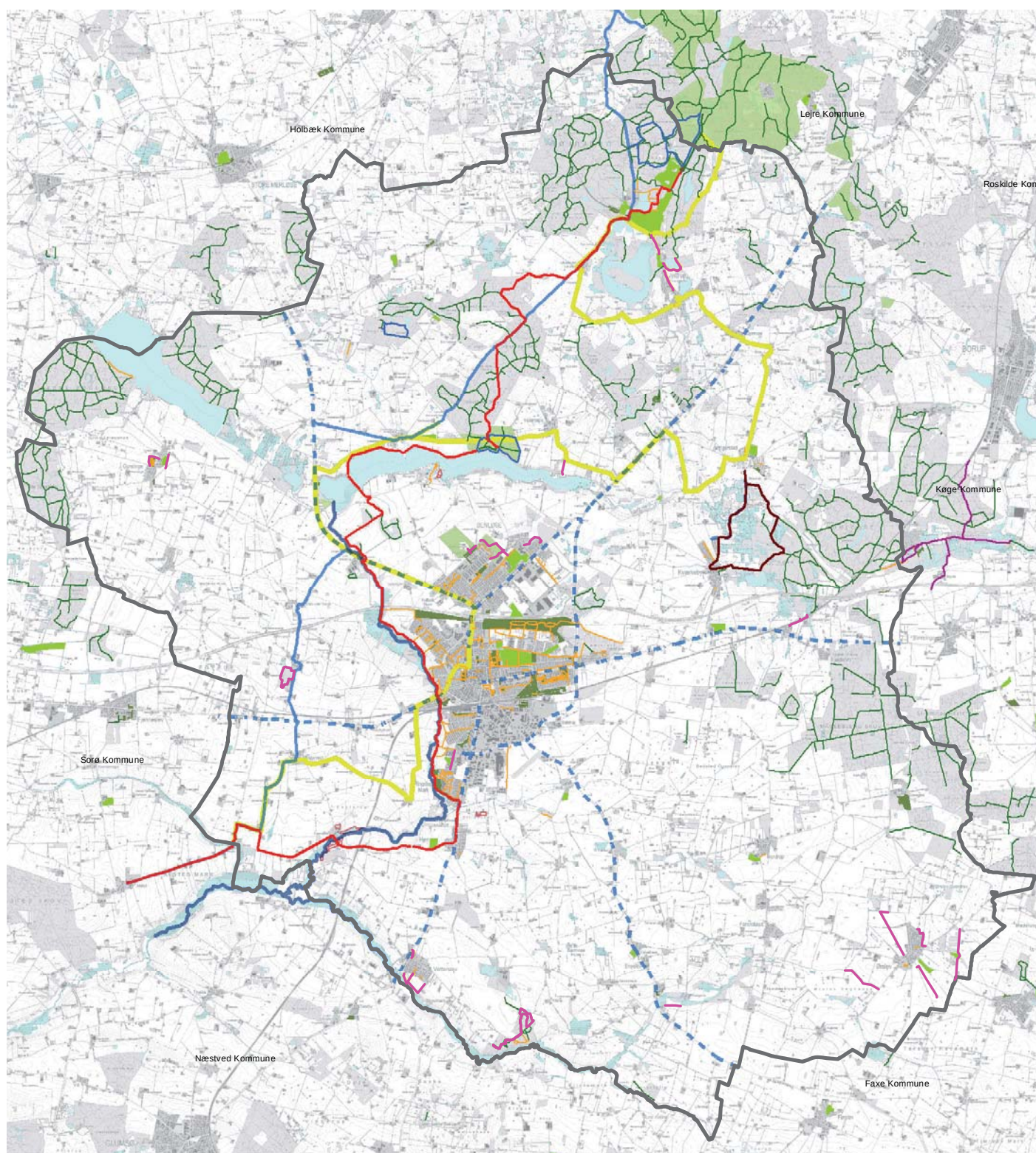

Ridderturning i Klosterhaven.

På lokaliteter, som understøtter aktivitet og udfordringer, er det muligt at være fysisk aktiv. Det kan være i forbindelse med såvel organiseret som uorganiseret friluftsliv. Grundideen er, at man oplever naturen gennem en given aktivitet, som for eksempel kajak, vandring, cykling eller ridning. Her er der mulighed for at udfordre sig selv både fysisk og mentalt. Samtidig er det godt både for fysisk og mentalt velbefindende. Nye forskningsresultater viser at motion i naturen kan reducere hjernens stressniveau med op til 50%. Ved at sammenholde effekten af motion i naturlige miljøer med ikke-naturlige miljøer ses at motion i naturlige miljøer kan halvere risikoen for dårlig mental sundhed. Det er altså markant større effekt på den mentale sundhed ved motion i grønne omgivelser i forhold til indendørs i f.eks. en gymnastiksal.

I Ringsted Kommune er der udpeget en række rekreative stiforløb som for eksempel cykelruterne Munkevejen og rute 6. Endvidere er der lokale rekreative vandrestier. Med godt 4250 ha skov i kommunen er der også gode muligheder for rekreation og motion i skove. I Ringsted by kan de grønne områder benyttes til rekreation og for de større grønne områder som f.eks. Kaserneparken også til motion.

6. Aktivitet og udfordring

Afmærket sti og vandrerute:

- Rosengårdstien
- Fjernvandrevej E6
- Vandretursfolder SNS
- Fjernvandrevej og Vandretursfolder
- Køge Å stien
- Øvrig sti i by og land
- Lokale stier
- Mindre skovvej
- Roning på vandløb

Cykelsti og cykelrute:

- National cykelrute
- Cykelsti langs vej
- Munkevejen

Ridesti:

- Ridesti i statsskov
- Ridesti ved rideskole
- Rekreative områder (park og lign.)
- Sportsanlæg (inkl. golfbane)

0 1 2 km

5.7 Kort 7 Service og samvær

Shelterplads ved Produktionsskolen, Haraldsted.

Skiltning af sti med info-tavle.

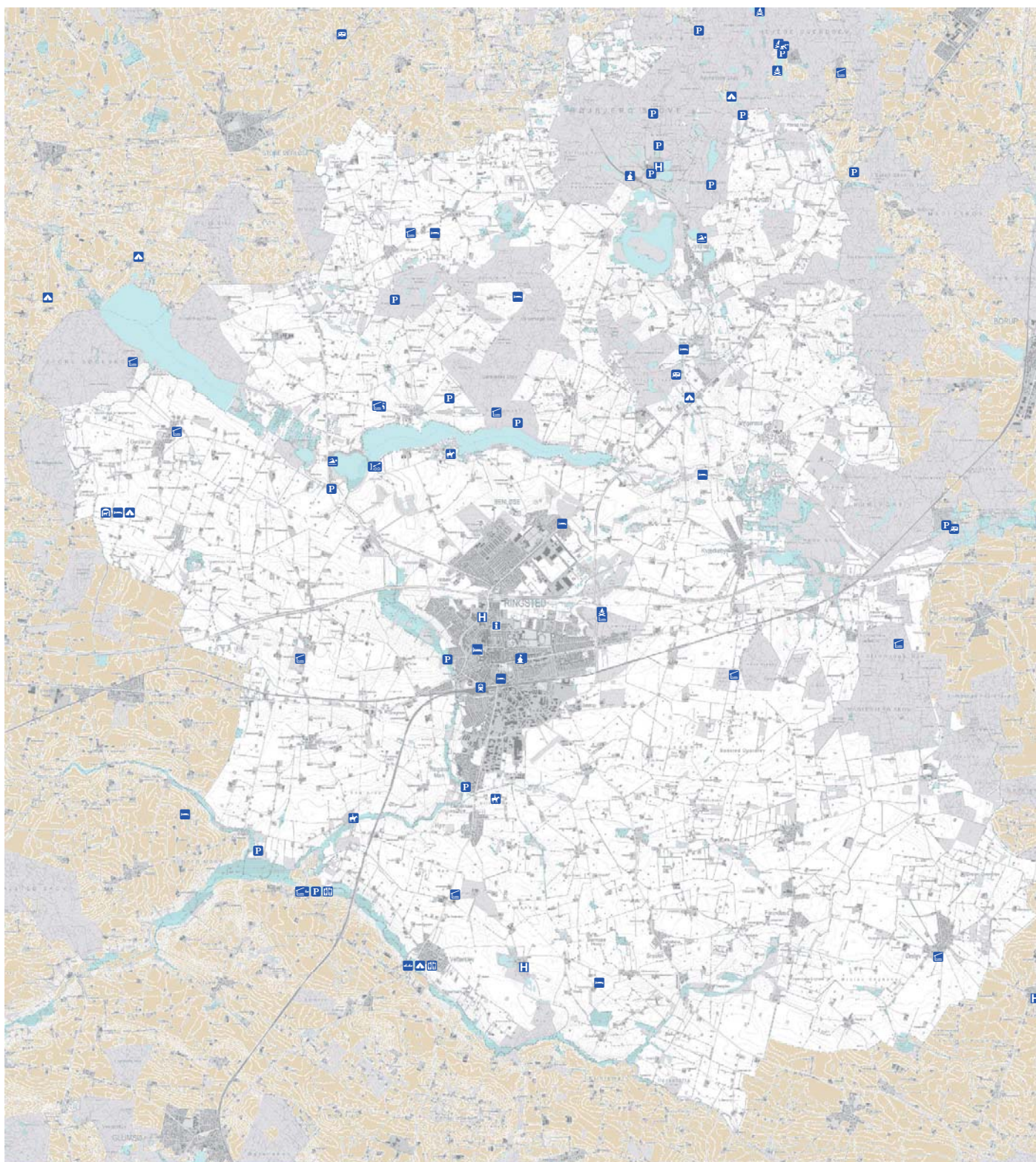
Oplevelseskategorien dækker over oplevelser, som underbygges af friluftsfaciliteter og turismefaciliteter. Det kan f.eks. være samvær med vennerne ved en bålplads eller naturoplevelser sammen med familien i f.eks. et fugletårn. Visse friluftsfaciliteter er nødvendige for at gøre oplevelsen mulig – som f.eks. stier at vandre på og parkeringsmuligheder. Endvidere er vejvisningsskilte og informationstavler med til at den besøgende føler sig tryk og får god information om de oplevelsesmuligheder der er.

I Ringsted Kommune er der en række faciliteter som netop understøtter service og samvær. Som eksempel kan nævnes badesøen 'Tivolisøen' ved Holbækvej, hvor der er toiletbygning, legeplads, bålplads samt om sommeren borde og bænke.

Der er også flere privat drevne faciliteter i form af campingplads, bed & breakfast, samt sheltere der understøtter turismen.

Ringsted Kommune har opsat informationstavler ved en hel del seværdigheder som f.eks. fortidsminder og kirker samt interessante naturlokaliteter for at øge indholdet af oplevelserne.

7. Service og samvær

	Shelter & teltplads		Bålplads		Toilet
	Teltplads		Badevand		Museum
	Camping		Isætningsplads		Turistbureau
	B & B		Naturlegeplads		P-plads
	Vandrerhjem		Naturskole		Togstation
	Hotel		Rideklub		
	Besøgsbondegård		Roklub		

0 1 2 km

5.8 Kort 8: Forstyrrelseskortlægning

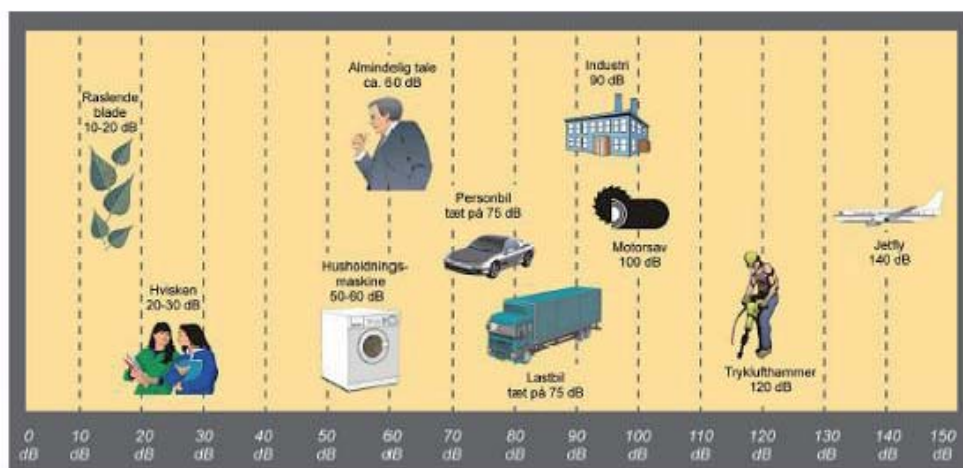

Illustration af forskellige lydniveauer. Lydniveauer omkring 55-60 dB svarer til niveauet for almindelig tale. Trafikstøj svarende til lydniveauer på omkring 45-55 dB vil af mange opleves som en konstant summen i det fjerne.

Danske landsdækkende friluftundersøgelser (Jensen 1998, Jensen & Koch 1997) har påvist at stille naturoplevelser er blandt danskernes mest fortrukne. Stilhed i forbindelse med naturbesøg tolkes ikke som et fravær af lydindtryk, men som muligheden for oplevelse af naturens egne lyde i forbindelse med et naturbesøg. Med andre ord er både visuelle og auditive indtryk med til at skabe rammerne for en naturoplevelse. Oplevelsen af hvornår f.eks. et givent støjniveau opleves som en forstyrrelse er subjektiv og varierer fra person til person. Forskellige friluftsudøvere har forskellige forventninger til et naturbesøg blandt andet afhængig af formålet med besøget. Således vil en flok mountainbike ryttere måske ikke opleve trafikstøj ligeså generende som den ensomme vandre på tur.

Naturens egne lyde kan blive overdøvet af trafikstøj fra nærliggende veje, jernbaner eller lufthavne. Motorsejlere, plæneklipperen fra et nærliggende beboelsesområde og knitrede højspændingsledninger er andre eksempler på støj som vil kunne forstyrre naturoplevelser.

Kortet på næste side

Kortet på næste side viser en kortlægning af urban afledte forstyrrelser i Ringsted kommune. Kortlægningen af trafikstøj er baseret på to datasæt - en ny støjberregning 2008 (Nord2000) og en ældre grov støjkortlægning fra vejdirektoratet 2006.

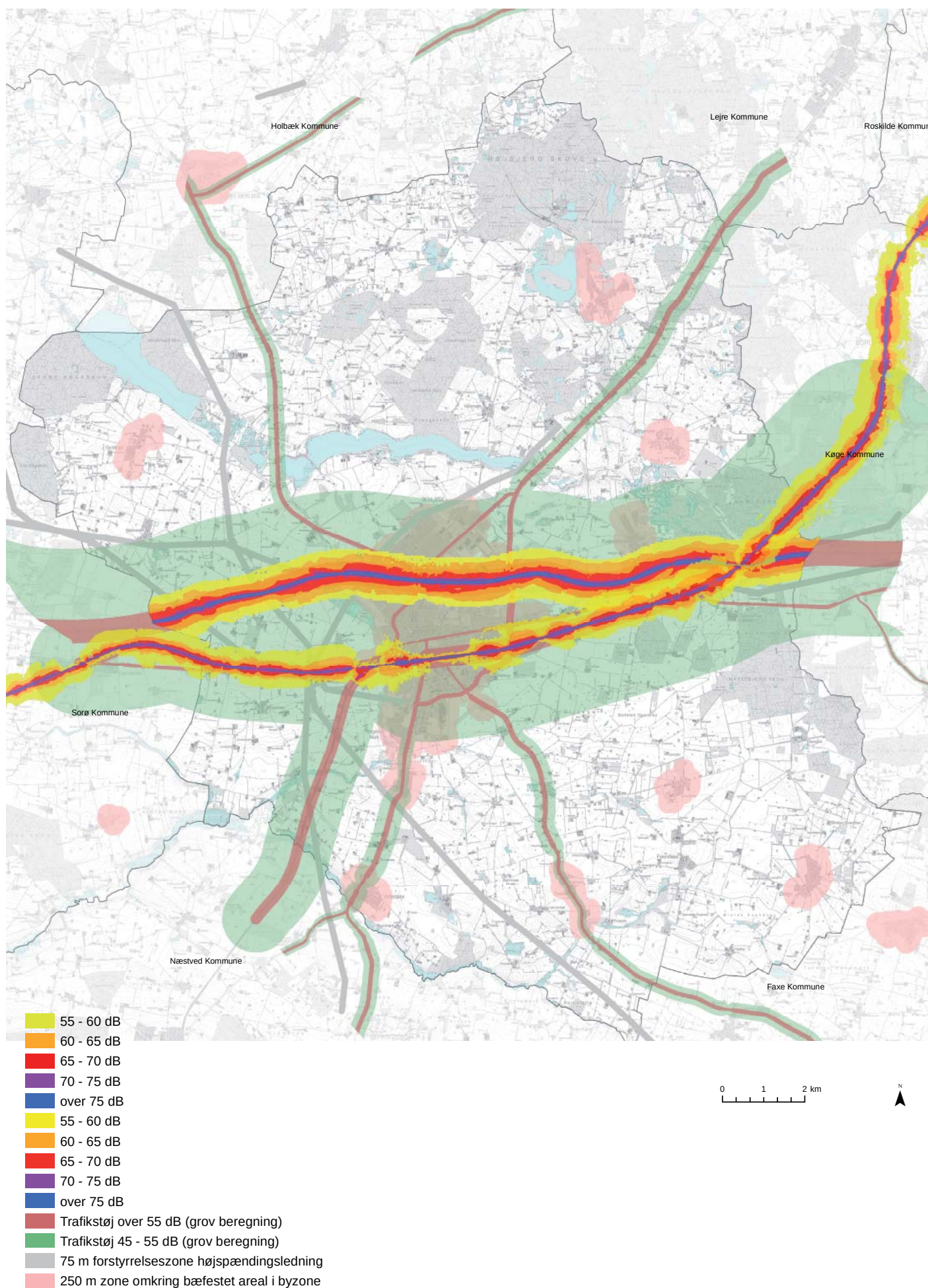
Tallene på de større veje er årsdøgn trafiktal fra 2006 for statsveje og daværende amtsveje. Trafiktallene ligger til grund for den grove beregning af trafikstøj i to klasser: over 55 dB (rød transparent) og mellem 45-55 dB (grøn transparent).

Kortlægningen af trafikstøj fra motorvej og jernbane er foretaget efter den nye detaljerede beregningsmetode (inkluderer terræn, vegetation og andet i modellen). Trafikstøj fra motorvejen er fra forslag til kommunepplan 2009-2020 og kortlægningen af støj fra jernbane er fra miljøstyrelsen digitale støjkort.

På kortet er desuden medtaget et afstandskriterium på 250 meter omkring større bebyggede områder (lyserød) og 75 meter omkring højspændingsledninger (orange).

Det er specielt naturoplevelserne kortlagt i de første fire klasser (klasse 1, 2, 3 og 4) som potentielt kan blive forstyrrede af urban afledt støj og nærhed til større byområder og højspændingsledninger.

8. Forstyrrelseskortlægning

6. **Anvendelse af kortlægningen**

Formålet med kortlægningen er at synliggøre det eksisterende oplevelsesmæssige potentiale i natur og landskab. Potentialet visualiseres ved at forskellige landskabelige attributter samles i tematiske kort.

Formidlingsmæssigt har kortlægningen et stort potentiale.

Oplevelsesværdikortlægningen er et centralt element for friluftspanlægningen inklusiv stiplanlægning. Endvidere kan oplevelsesværdikortlægningen anvendes som grundlag ved detailplanlægning af rekreative faciliteter som f.eks. stier og støttepunkter for ophold.

Oplevelsesværdikortlægningen danner grundlag for udpegning af besøgsområder i kommuneplanen.

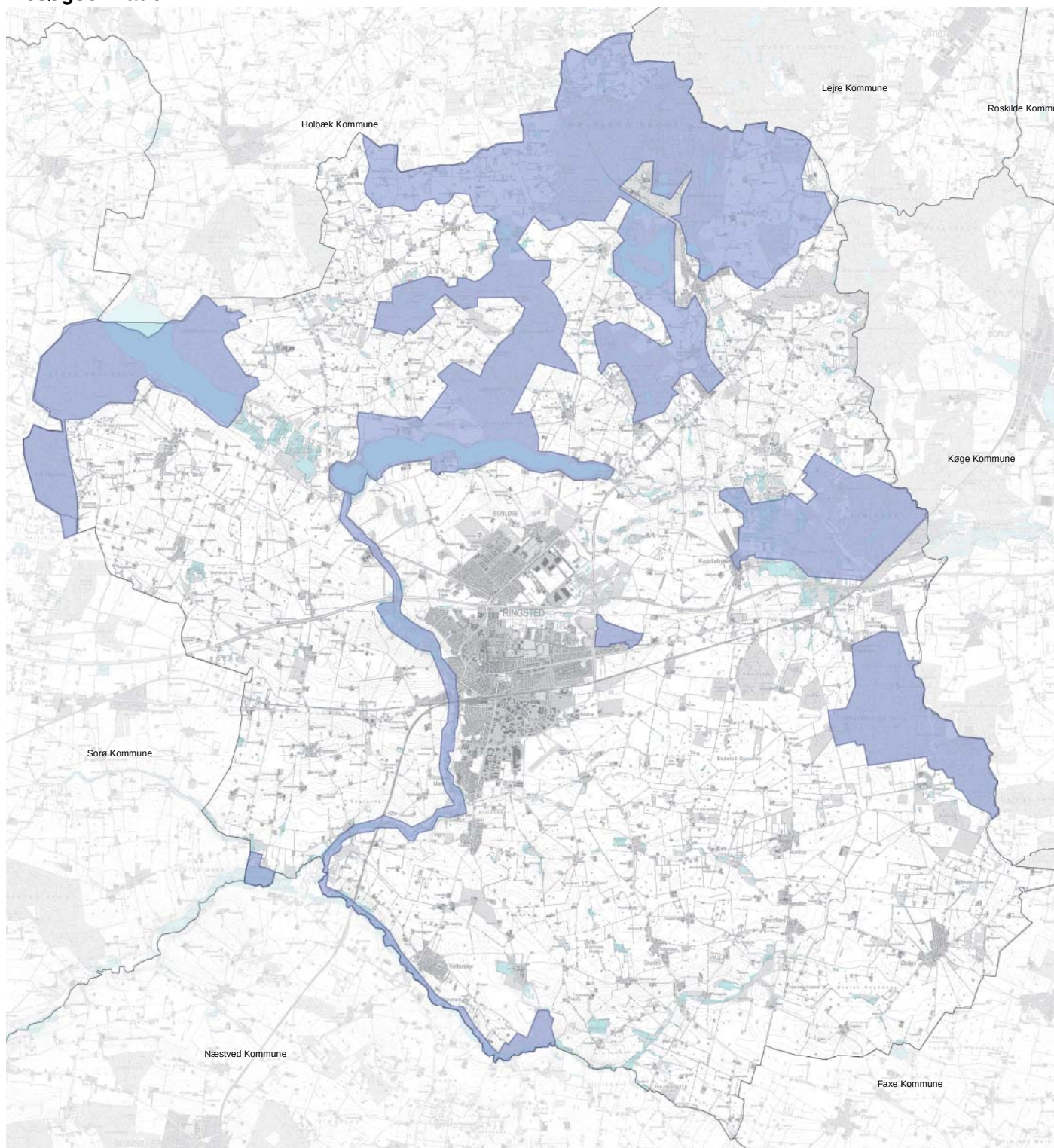
Ved at kombinere de 7 oplevelsesklasser er det muligt at få et billede af hvor de oplevelsesmæssige potentialer er beliggende – alt afhængig af hvilke kvaliteter der efterspørges. Det 8. temakort – forstyrrelseskortlægningen – kan dog degradere værdien af de forskellige oplevelsesmuligheder. Forstyrrelseskortlægningen har specielt relevans i forbindelse med udpegningen af urørte og vilde naturoplevelser.

Udpegning af besøgsområder

Besøgsområder er udpeget på grundlag af temaerne 'urørt og vild natur', 'skovfølelse' 'udsigt, vand og åbent landskab', 'naturrigdom og landskabsformer' samt 'kulturmiljø'. For hvert tema er det vurderet hvor der indenfor det pågældende udpegningsområder er de højeste værdier i oplevelsespotentialet.

Besøgsområder ligger i tilknytning til de mest attraktive rekreative områder og er egnede til ekstensivt, ikke særligt anlægskrævende friluftsliv. I besøgsområder kan der især etableres stier, støttepunkter for ophold (borde-bænke, bålsteder og lignende), fugletårne, mindre parkeringspladser, informationstavler, mini-museer, spejderhytter, lejrhytter, teltpladser, sheltere, naturskoler, mindre friluftsgårde og lignende. Anlægene skal placeres på en måde der tilgodeser væsentlige beskyttelsesinteresser.

Besøgsområder

Udpegnig af besøgsområder i Ringsted Kommune på baggrund af oplevelsesværdikortlægningen.

7. Litteratur

Caspersen, Ole Hjorth & Olafsson, Anton Stahl (2006): Oplevelsesværdier og det grønne håndtryk - en metode til kortlægning og udvikling af friluftsoplevelser i hovedstadsregionen. By- og Landsplanserien 27/2006. Skov & Landskab, KVL.

Olafsson, Anton Stahl, Hansen, Strømbo Sol & Caspersen, Ole Hjorth (2009): GIS-baseret kortlægning af landskabelige oplevelsesværdier i Ringsted Kommune. Geografisk Orientering, 2009/4, Geografforbundet.

Olafsson, Anton Stahl, Hansen, Strømbo Sol & Caspersen, Ole Hjorth (2009): Kortlægning af oplevelsesværdier i Ringsted Kommune. Videnblade By og Land, 9.4-16, Skov & Landskab, Københavns Universitet.

Natur og sundhed - sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed, Park og Landskabsserien nr. 40/2008 af Thomas B Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard og Ulrikka K Stigsdotter.